

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII

HOTĂRÂREA NR. 200 **din 06.06.2006** **Colegiul Director**

1. ASZTALOS CSABA FERENC– Președinte
2. GERGELY DEZIDERIU- Membru
3. IONIȚĂ GHEORGHE - Membru
4. MACOVEANU CORINA NICOLETA - Membru
5. ROȘU MĂDĂLINA - Membru
6. TRUINEA ROXANA PAULA – Membru
7. VASILE ANA MONICA - Membru

Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, întrunit în data de 06.06.2006, a dezbătut autosesizarea nr.7375 din 12.09.2005 constituită în dosarul cu nr. 61A/2006, cu privire la scandările suporterilor echipei Oțelul Galați din timpul meciului de fotbal disputat cu Rapid București în data de 10.09.2005.

COLEGIUL DIRECTOR,

În fapt, astfel cum reiese din Nota de autosesizare nr.7375 din 12.09.2005 a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, în data de 10.09.2005, pe parcursul meciului de fotbal desfășurat între echipele Oțelul Galați și Rapid București, suporterii echipei Oțelul Galați au scandat diferite sloganuri la adresa suporterilor și a echipei Rapid București, cu conotație anti-etnică, printre altele fiind proliferate expresii de genul „Am avut și vom avea mereu boală pe țigani!”, „Ne pi..m pe ei la infinit-m..e lui Rapid!”

Urmare analizării notei de autosesizare, Colegiul Director, cu privire la faptele supuse atenției Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, prin adresa înregistrată cu numărul 7386 și 7387 din 13.09.2006, a solicitat postului de televiziune PRO TV-Redacția Sport, înregistrarea audio-video a emisiunii „Stirile PRO TV-Sport”, având în vedere difuzarea evenimentelor la care se face referire în autosesizare de către postul mai sus menționat.

De asemenea, prin adresa cu numărul 7385 din 13.09.2005, cu privire la faptele care fac obiectul autosesizării, s-a solicitat un punct de vedere clubului F.C. Oțelul Galați; prin adresa cu nr.7384 din 13.09.2005, s-a solicitat un punct de vedere Federației Române de Fotbal iar prin adresa cu nr.7383 din 13.09.2005, s-a solicitat un punct de vedere Ligii Profesioniștii de Fotbal.

În același sens, prin adresa înregistrată cu numărul 7661 din 27.09.2005 s-a solicitat un punct de vedere și clubului UFC Rapid București.

Urmare a vizionării înregistrării audio-video vizând relatarea la știrile sportive a postului de televiziune PRO TV, cu privire la evenimentele ce au avut loc la meciul de fotbal disputat între Oțelul Galați și Rapid București, Colegiul Director reține că persoane, suporterii ai galeriei echipei Oțelul Galați, au scandat sloganuri de genul „Am avut și vom avea mereu boala pe țigani!”.

Prin adresa înregistrată la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu numărul 7402 din 13.09.2005 FC Club Oțelul Galați a răspuns solicitării Colegiului Director, precizând următoarele: „Într-adevar la jocul de fotbal Oțelul Galați-Rapid București s-au auzit unele scandări triviale. Trebuie spus de la început, că respectivele scandări au venit ca urmare a provocării galeriei rapidiste care, încă de la începutul partidei au scandat „M...moldoveni”. Ca răspuns galeria gălățeană a scandat „M... la țigani”...Scandarile respective, de care clubul Oțelul Galați (n.n.) se delimitează în totalitate, au fost rostite în sens peiorativ și nu ca scandări anti-etnice. Așa cum gălățenii sunt gratulați cu apelativul de „moldoveni, dinamoviștii cu cel de „căței”, constănțenii cu cel de „marinari” etc., așa și giuleștenii sunt gratulați cu termenul de „țigani”, ...în sensul peiorativ. Sigur, nu putem fi de acord cu astfel de scandări, trebuie să facem ceva pentru stoparea manifestărilor huliganice pe stațiile noastre, dar nu trebuie să mutăm problema în alt plan. Împotriva etniei romilor nu cred că are ceva, îi respectăm pentru eforturile reale pe care le fac pentru un statut cât mai demn. Împreună cu toți factorii mass-media din Galați vom încerca, pe cât ne stă în putință, să promovăm o atitudine cât mai civilizată de arenele de sport astfel încât în scurt timp să eliminăm atitudinile de acest gen.

Comisia de Disciplină a Federației Române de Fotbal prin adresele înregistrate la Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării cu numărul 8438 din 10.11.2005 și 8778 din 29.11.2005 a răspuns la solicitările Colegiului Director. Astfel, Comisia întrunită în plen la data de 22.09.2006, în urma vizionării imaginilor TV și a raportului observatorului de joc, și în conformitate cu articolul 31/3, a sancționat clubul Oțelul Galați cu avertisment și cu o penalitate financiară de 600 de euro.

În drept, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice ratificat prin Decretul nr.212, publicat în Buletinul Oficial al României, partea I, nr.146 din 20 noiembrie 1974 prevede în **art.20** alin.2 că „*orice îndemn la ură națională, rasială sau religioasă care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență este interzis prin lege.*”

Convenția Internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, la care România a aderat prin Decretul nr.345, publicat în Buletinul Oficial al României, partea I, nr.92 din 28 iulie 1970, prevede în **art.4 lit.a**, că „*Statele părți condamna orice propagandă ...care se inspiră din idei sau teorii bazate pe superioritatea unei rase sau unui grup de persoane de o anumită culoare sau de o anumită origine etnică...și în acest scop...ele se angajează îndeosebi a) să declare delictede pedepsite de lege orice difuzare de idei bazate pe superioritate sau ură rasială, orice incitare la discriminare rasială ca și orice acte de violență sau provocare la astfel de acte, îndreptate împotriva oricărei rase sau oricărui grup de persoane de o altă culoare sau de altă origine etnică, precum și orice sprijin acordat unor activități rasiste, inclusiv finanțarea lor*”.

Convenția Cadru pentru Protecția Minorităților Naționale, ratificată prin Legea nr. 33/1995, prevede în **art. 1**: „*protecția minorităților naționale și a drepturilor și libertăților persoanelor aparținând acestora face parte integrantă din protecția internațională a drepturilor omului și, ca atare, constituie domeniu de cooperare internațională*”;

Art. 4, alin. 1: „*Părțile se angajează să garanteze fiecărei persoane aparținând unei minorități naționale dreptul la egalitate în fața legii și la egala protecție a legii. În această privință, orice discriminare bazată pe apartenența la o minoritate națională este interzisă*”;

Art. 6, alin. 1 și 2: „*Părțile vor încuraja spiritul de toleranță și dialogul intercultural și vor lua măsuri efective pentru promovarea respectului reciproc, înțelegerii și cooperării dintre toate persoanele care trăiesc pe teritoriul lor, indiferent de identitatea etnică, culturală, lingvistică ori religioasă a acestora (...)*” și „*Părțile se angajează să ia măsurile corespunzătoare pentru a proteja persoanele care ar putea fi victime ale*

amenințărilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau violențe, datorită identității lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase”.

Constituția României prevede în **Articolul 30 alin.7** că: „Sunt interzise de lege (...) îndemnul la ură națională, rasială, de clasă, religioasă, incitarea la discriminare, (...) la violență publică, (...)”

De asemenea, în **articolul 16** privind Egalitatea în Drepturi, la **alin.1**, Constituția României prevede că: „Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări”.

Potrivit art.1 din **O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare **(1)** În România, stat de drept, democratic și social, **demnitatea omului**, drepturile și libertățile cetățenilor, *libera dezvoltare a personalității umane reprezintă valori supreme și sunt garantate lege.*

Potrivit **art. 2, alin 1** din **O.G. nr. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, ...”*prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, gen, orientare sexuală, vârstă, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectarea HIV ori apartenența la o categorie defavorizată care are ca scop sau efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

Art 2 alin 3 din **O.G. 137/2000** privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și aprobările ulterioare, ... „Orice comportament activ ori pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe...”

Art. 19 din același act normativ prevede că “Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.

Pe de altă parte la analizarea petiției și a probelor din dosar trebuie avute în vedere **art. 30** referitor la *Libertatea de exprimare alin. (1) și (6) din Constituția României republicată* care prevede că "(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.

(2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice** - ratificat de România la 9.XII.1974 - prevede în **art. 19 paragraful 3.** că "exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice". Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

Colegiul Director reține că prin Comentariul General nr.11 adoptat în Sesiunea a nouăsprezecea din 1983, Comitetul pentru Drepturile Omului din cadrul ONU cu privire la art.20 din Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice a statuat următoarele: „În opinia Comitetului, prohibițiile conținute de prevederile articolului 20 (n.n.) sunt în deplină concordanță cu dreptul la libertatea de exprimare astfel cum este prevăzut în articolul 19, drept al cărui exercițiu suportă obligații și responsabilități speciale. ...Paragraful 2 este direcționat împotriva oricăror acte de îndemn/propagandă națională, ură rasială sau religioasă care constituie incitare la discriminare, ostilitate sau violență, indiferent dacă această propagandă sau susținere au scopuri interne sau externe statului în cauză”.

De asemenea, Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale, prin Recomandarea Generală XV privind articolul 4 al Convenției Internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială, adoptată în Sesiunea a patruzecișidoua din 1993 statuează: „Comitetul face trimitere la Recomandarea sa nr.VII în care se explică faptul că prevederile articolului 4 au caracter obligatoriu. Pentru a satisface aceste obligații, Statele parte au nu doar obligația de a adopta o legislație corespunzătoare dar și de a asigura că aceasta este în mod efectiv aplicată. Deoarece amenințările și actele de violență rasială rezultă ușor în alte asemenea acte și generează o atmosferă de ostilitate,

doar intervenția rapidă poate îndeplini obligațiile unui răspuns efectiv....” În opinia Comitetului, prohibiția diseminării ideilor bazate pe superioritatea rasială sau ură este compatibilă cu dreptul la libertatea de expresie și opinie. Acest drept este conținut în articolul 19 al Declarației Universale a Drepturilor Omului și este reinstuit în art.5 (d) (viii) al Convenției Internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială. Relevanța sa corespunzător articolului 4 constă în conținutul articolului în sine. Exercițiul dreptului cetățenilor incumbă obligații speciale și responsabilități, specificate în articolul 29, parag.2 al Declarației Universale, între care obligația de a nu răspândi idei rasiste, fiind de o importanță particulară. Comitetul, dorește, în continuare, să atragă atenția Statelor parte asupra articolului 20 al Pactului internațional cu privire la drepturile civile și politice, potrivit căruia orice îndemn la ură națională, rasială sau religioasă care constituie o incitare la discriminare, la ostilitate sau la violență este interzis prin lege”.

De asemenea, Colegiul Director reține că prin termenul țigan se înțelege: “Termen folosit pentru a denumi grupuri etnice formate prin dispersia grupurilor comerciale, nomade sau de alt fel din India în secolul al X-lea, și amestecarea lor cu europeni și alte grupuri în perioada Diasporei lor. Prin termenul Rom se înțelege: “Termen larg folosit în diferite moduri care semnifică: (a) Acele grupuri etnice (exp. Kalderash, Lovari etc.) care vorbesc dialecte ale limbii romani precum ‘Vlach’, ‘Xoraxane’ sau ‘Rom’; (b) Orice persoana identificată de alții ca țigan în Europa Centrală și de Est și Turcia, precum și cei din afara regiunii est-europene de extragere; (c) Populația romă în general.

Termenul romi este folosit pentru că, în general, acesta este preferat pentru a denumi aceasta comunitate în Europa Centrală și de Est. Termenul de țigani poate fi jignitor pentru romii din Europa Centrală și de Est. (Vezi Minority Rights Group International, Jean-Pierre Liegeois și Nicolae Gheorghe, “Romii/tigani: O minoritate europeană”, Minority Rights Group International, 1995, pag. 6)

În ceea ce privește denumirea de “rom” sau “romi”, cu toate că nu include toate grupurile în discuție, este din ce în ce mai folosit în sfera politică și are avantajul unei demarcări clare față de termenii impuși din afară. Mai mult, acest termen este auto-definirea unui număr semnificativ de astfel de grupuri și corespunde cel mai bine realității socioculturale și voinței politice a grupurilor din Europa Centrală și de Est, ceea ce însumează 70 % din populația identificată ca țigani în Europa. (vezi Jean Pierre Liegeois, “Romii/tigani, Calatorii”, Consiliul European, Publicatii, Strassbourg, 1994.)

Referindu-ne la afirmațiile care fac obiectul prezentului dosar de autosesizare, astfel cum Consiliul Național pentru Combaterea

Discriminării a statuat în jurisprudența sa, utilizarea unor sintagme precum „Țigani”, „romi”, „homosexuali” etc. referitoare la anumite categorii de persoane aparținând comunităților respective, trebuie analizate contextual raportate la întreg, având în vedere declarațiile, articolele, publicațiile per se, titlul articolelor cât și conținutul acestora, punctele de vedere ale celor care le-au scris sau prezentat, modul și contextul în care au fost făcute precum și impactul acestora.

Din acest punct de vedere, se reține că în data de 10.09.2005, pe parcursul meciului de fotbal desfășurat între echipele Oțelul Galați și Rapid București, suporterii echipei Oțelul Galați au scandat diferite sloganuri la adresa suporterilor și a echipei Rapid București, printre altele fiind proliferate expresii de genul „Am avut și vom avea mereu boala pe țigani!”, „Ne pi..m pe ei la infinit-m..e lui Rapid!” În același sens, cu privire la aceste afirmații au fost difuzate în mass-media imagini care au confirmat folosirea sloganurilor de genul „Am avut și vom avea mereu boală pe țigani!”.

Sub aspectul art.2 alin.3 din O.G. 137/2000 cu modificările și completările ulterioare, textul art.2 alin.3 include orice comportament, fie activ, fie pasiv care prin efectele pe care le generează, defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități. Din punctul de vedere al faptelor care fac obiectul autosesizării se reține întrunirea cumulativă a condițiilor prevăzute de art.2 alin.3 constatându-se un comportament activ manifestat prin sloganurile scandate de suporterii echipei Oțelul Galați în timpul meciului de fotbal, scandări care au fost redade și în cadrul emisiunilor de știri TV, spre exemplu de către postul de televiziune PRO TV. Acest comportament, prin efectele create a devaforizat în mod nejustificat comunitatea persoanelor aparținând minorității etnice a romilor față de alte comunități de persoane. Colegiul Director nu poate reține argumentul invocat de clubul Oțelul Galați astfel cum rezultă din adresa transmisă, și anume: „Ca răspuns galeria gălățeanp a scandat „M... la țigani”...Scandările respective, de care clubul Oțelul Galați (n.n.) se delimiteazp în totalitate, au fost rostite în sens peiorativ și nu ca scandări anti-etnice. Așa cum gălățenii sunt gratulați cu apelativul de „molodoveni, dinamoviștii cu cel de „căței”, constănțenii cu cel de „marinari” etc., așa și giuleștenii sunt gratulați cu termenul de „țigani”, ...în sensul peiorativ”.

Astfel cum se preciza anterior, termenul de țigani poate fi jignitor pentru romii din Europa Centrala și de Est. Chiar dacă s-ar admite caracterul peiorativ al scandarilor respective, ceea ce se și poate constata, dincolo de aspectele de natură insultătoare de genul « mu...e la tigani » sau « Ne pi..m pe ei la infinit », scandarile de genul „Am avut și vom avea mereu boală pe țigani!” în intreg contextul proliferărilor,

reprezintă un comportament manifestat în public cu caracter de instigare prin care se aduce atingere demnității ori crează o atmosferă umilitoare sau ofensatoare, care, în ciuda faptului că se susține că este îndreptat împotriva suporterilor echipei adverse sau echipei adverse în sine, este în fapt, legat de o comunitate de persoane și în strânsă legătură cu apartenența acestora la o anumită etnie, fiind vizate în mod implicit prin însăși natura scandărilor, având acest din urma efect.

Pe de altă parte la analizarea petiției și a probelor din dosar trebuie avute în vedere **art. 30** referitor la *Libertatea de exprimare alin. (1) și (6) din Constituția României republicată* care prevede că "(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile. (2) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."

În aceeași argumentație trebuie subliniat faptul că **Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice** - ratificat de România la 9.XII.1974 - prevede în **art. 19 paragraful 3**, că "*exercitarea drepturilor prevăzute la paragraful 2 al prezentului articol (dreptul la libertatea de exprimare) comportă îndatoriri și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice*". Astfel, se poate concluziona faptul că dreptul la liberă exprimare nu este un drept absolut și că exercitarea lui trebuie realizată în anumite condiții, de altfel stabilite în considerarea și pentru protejarea demnității persoanei.

Sub acest din urmă aspect, astfel cum statuează Comitetul pentru Drepturile Omului cât și Comitetul pentru eliminarea discriminării rasiale, prohibiția diseminării ideilor bazate pe superioritatea rasială sau ură este compatibilă cu dreptul la libertatea de expresie și opinie: ceea ce înseamnă că a interzice acest fapt nu constituie o încălcare a dreptului la libertatea de exprimare. Acest drept este conținut în articolul 19 al Declarației Universale a Drepturilor Omului și este reinstabilit în art.5 (d) (viii) al Convenției Internaționale privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială. Relevanța sa corespunzător articolului 4 din Convenția Internațională privind eliminarea tuturor formelor de discriminare rasială constă în conținutul articolului în sine. Exercițiul dreptului cetățenilor la libertatea de exprimare incumbă obligații speciale și responsabilități, specificate în articolul 29, parag.2 al Declarației Universale, între care obligația de a nu răspândi idei rasiste, fiind de o importanță particulară.

Federația Română de Fotbal prin Comisia de Disciplină întrunită în plen la data de 22.09.2006, în urma vizionării imaginilor TV și a raportului observatorului de joc,și în conformitate cu articolul 31/3, a sancționat clubul Oțelul Galați cu avertisment și cu o penalitate financiară de 600 de euro. Astfel, și pentru faptele reținute în dosarul de autosesizare s-au aplicat sancțiuni.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (3) din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, al art. 2 alin. (1) lit g), art. 3 alin. (2), art. 5 alin. (8) și art. 7 alin. (2) din Hotărârea Guvernului nr. 1194/2001 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării cu modificările și completările ulterioare, cu unanimitate de voturi,

HOTĂRĂȘTE:

1. clasarea dosarului
2. prezentul act poate fi contestat în termen de 30 de zile de la data comunicării potrivit procedurii prealabile, conform art. 7 din Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

COLEGIUL DIRECTOR

1.ASZTALOS CSABA FERENC

2. GERGELY DEZIDERIU

3. IONIȚĂ GHEORGHE

4. MACOVEANU CORINA NICOLETA

5. TRUINEA ROXANA PAULA

6. VASILE ANA MONICA

Data redactării hotărârii:
24.07.2006

